

університет імені Лесі Українки, 2024. С. 1-50

URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/27136>

3. Касіянова О. А. Розвиток екологічного мислення учнів у навчально-виховному процесі. Сучасна освіта та наука: проблеми, перспективи, інновації : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. Київ : Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, 2024. С. 181–183.

URL:

<https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/34763/Kasianova.pdf?sequence=1>

4. Уварова С. Д. Формування екологічного світогляду школярів на базі об'єктів природно-заповідного фонду. Трансформаційні підходи до сталого розвитку: екологічна освіта, наука та природоохоронні практики для відбудови України : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Житомир, 22–26 верес. 2025 р. Житомир : Житомирська політехніка, 2025. С. 183-184 URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/11/povnyj-tekst.pdf>

5. Петрук О. М. Антропогенне навантаження на території природно-заповідного фонду: методи оцінки і управління ризиками. Актуальні питання біотехнології, екології та природокористування. Харків : Державний біотехнологічний університет, 2025. С. 245–247.

URL: <https://repo.btu.kharkiv.ua/server/api/core/bitstreams/e5e7906c-dba6-4b34-9159-0f0e5d4a6eb6/content>

6. Некос А. Н., Безсонний В. Л., Уварова С. Д. Від спостереження до дії: інтеграція природничих досліджень та гаджетів у екологічній освіті. Сучасні досягнення та перспективи науки та освіти : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції / Міжнародний гуманітарний дослідницький центр (м. Житомир, 26 жовтня 2025 р.). Research Europe, 2025. С.43-46 DOI: <https://doi.org/10.64076/ihrc251026>

ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ ПРОЄКТІВ У НАВЧАННІ ГЕОГРАФІЇ

Непша О.В., Коваль Д.О.

Мелітопольський державний педагогічний університет

імені Богдана Хмельницького

NepshaOleksandr@mspu.edu.ua

У процесі реалізації проектної діяльності в освітньому середовищі формується інтенсивна взаємодія між учнем і вчителем, що має системний і поетапний характер. Учень, виконуючи проєкт, перебуває у стані постійного пізнавального пошуку та має можливість оперативно звертатися до вчителя щодо розв'язання проблемних ситуацій, які виникають у ході роботи. Відтак, на кожному етапі проєктування доцільно чітко диференціювати функціональні ролі та види діяльності обох суб'єктів освітнього процесу [3].

Особливої ваги набуває трансформація ролі вчителя: від традиційного

транслятора знань до фасилітатора, наставника й консультанта. Ефективний педагог не лише забезпечує засвоєння навчального матеріалу, але й виконує функції підтримки, мотивації та індивідуального супроводу учнів, сприяє розвитку їхньої творчої ініціативи, формуванню критичного мислення та самостійності.

Застосування методу проєктів у викладанні географії передбачає дотримання низки ключових дидактичних вимог. Зокрема, проєктна діяльність має ґрунтуватися на наявності актуальної, значущої в дослідницькому та творчому аспектах проблеми; передбачати вміння вчителя формулювати ключові й тематичні запитання; орієнтуватися на практичну значущість результатів. Важливими компонентами є також організація самостійної діяльності учнів як у межах уроку, так і поза ним, чітке структурування змісту проєкту, використання дослідницьких методів та інтеграція сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

Реалізація проєктної методики потребує чіткого визначення етапів діяльності, що охоплюють як організаційно-підготовчий, так і дослідницько-аналітичний та презентаційно-рефлексивний рівні. При цьому кожен етап характеризується специфічними завданнями як для вчителя, так і для учнів, що забезпечує цілісність і логічну завершеність освітнього процесу.

Аналіз практики впровадження методу проєктів у навчанні географії дозволяє виокремити його ключові переваги. До них належать: стимулювання саморозвитку та самореалізації учнів; формування навичок командної роботи; зміна традиційних ролей учасників освітнього процесу; підвищення рівня згуртованості учнівського колективу; зростання навчальної мотивації; створення умов для індивідуального самовираження; урізноманітнення дидактичних засобів; розвиток ініціативності, творчих здібностей і рефлексивних умінь [1-4].

Водночас слід враховувати і певні обмеження застосування цього методу. Серед основних недоліків виокремлюють технічні труднощі, пов'язані з використанням цифрових ресурсів; складність об'єктивного оцінювання творчих результатів діяльності учнів; а також ризик неадекватного планування власних можливостей, що може призводити до несвоєчасного завершення проєктів.

Отже, проєктна діяльність у навчанні географії забезпечує ефективну суб'єкт-суб'єктну взаємодію між учителем і учнем, що реалізується через поетапну організацію освітнього процесу. Визначальним чинником її результативності є трансформація ролі вчителя у фасилітатора, наставника та консультанта, що сприяє розвитку ключових компетентностей, самостійності та критичного мислення учнів. Водночас успішність застосування методу проєктів зумовлюється дотриманням дидактичних вимог, зокрема проблемності, практичної спрямованості, структурованості та використання дослідницьких підходів і сучасних технологій. Попри значний потенціал щодо підвищення мотивації, розвитку творчості та самореалізації учнів, реалізація проєктної методики потребує врахування низки організаційних і методичних труднощів,

пов'язаних із технічним забезпеченням, оцінюванням результатів та плануванням діяльності.

Список використаних джерел

1. Войтович О. П., Костолович М. І. Методика впровадження проєктів у шкільний курс географії. *Географічна освіта у шкільних та позашкільних закладах : проблеми, пошуки, перспективи* : збірник наукових праць. Рівне : Видавець О. Зень, 2020. С. 3–5.
2. Ковальова К. І., Нападовська Г. Ю. Метод проєктів як засіб модернізації навчально-виховного процесу з географії. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Географічні науки*. 2015. №2. С. 113–118.
3. Hryshko S.V., Levada O.M., Nepsha O.V., Koval D.O. Theoretical and methodological foundations for organising students' environmental project activities in school geography courses using distance learning and learning management systems. *Cross-disciplinary studies in science, innovation and social development*. Vol. 7. Monograph. Prague: Publishing house Education and Science s.r.o., 2026. pp.85–95.
4. Поручинська І.В., Поручинський В.І., Слащук А.М. Використання методу проєктів на уроках географії. *Вісник науки та освіти*. 2024. № 3 (21) С.878-887. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-11\(17\)-878-887](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-11(17)-878-887)

ІННОВАЦІЇ У ШКІЛЬНІЙ ГЕОГРАФІЧНІЙ ОСВІТІ

Мамчур Ольга Ігорівна

Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів, Україна
olga.matchur@lnu.edu.ua

Динамічні зміни в системі глобальної освіти та стрімкий розвиток географічної науки зумовлюють необхідність переходу від традиційних моделей навчання до інноваційних стратегій. Актуальність дослідження зумовлена потребою модернізації географічної освіти, зокрема у закладах загальної середньої освіти. Географічна освіта сьогодні виступає не лише джерелом знань та умінь про земний простір, а й фундаментом для формування критичного мислення, географічної грамотності, розвиток географічної свідомості; переосмислення ролі географії у національному і патріотичному вихованні та ін. При цьому критично важливим стає врахування тенденцій міждисциплінарності та адаптація матеріалу до психолого-педагогічних особливостей сучасних учнів (можливо, майбутніх студентів-географів, економістів, природоохоронців тощо).

Посилюють потребу інновацій і запити Нової української школи (НУШ) до географічної шкільної освіти, а саме: важливість компетентнісного підходу [4, 5], розвиток «м'яких навичок» (soft skills) та створення нового освітнього